

Examen VMBO-KB

2011

gedurende 200 minuten

landbouw en natuurlijke omgeving

dierhouderij en -verzorging productiedieren CSPE KB

Het examen landbouw en natuurlijke omgeving CSPE KB bestaat uit twee dealexamens waarvan dit er één is.

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Bij dit examen horen een uitwerkbijlage en een digitaal bestand.

Dit examen bestaat uit 13 opdrachten.

Voor dit examen zijn maximaal 81 punten te behalen.

Voor elk opdrachtnummer staat hoeveel punten met een goede uitvoering behaald kunnen worden.

Tijdens dit praktijkexamen voer je een aantal opdrachten uit.

Deze opdrachten zijn:

- een minitoets maken en een schapentak opstarten
- de voerbehoefte berekenen
- een schaap verzorgen en een minitoets maken

Onderdeel A schapentak opstarten

tijdsduur 85 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

Voor dit onderdeel heb je het bestand start_schapenrassen_kb.htm nodig.

16p 1 Maak de minitoets bij opdracht 1.

Jij gaat stage lopen bij biologisch akkerbouwer Aart Appel. Hij wil op zijn bedrijf schapen gaan houden. Het grasland dat hij heeft, wil hij gebruiken om de schapen te voeren. Ook staat er een kapschuur die hij wil gebruiken als huisvesting voor de schapen.

Zijn doel is om een optimale opbrengst van de kudde schapen te krijgen.

Zijn belangrijkste eisen zijn dat hij vooral schapen wil die gedurende de aflammerperiode weinig arbeid vragen en eenmaal per jaar aflammeren.

Hij is in de eerste plaats akkerbouwer, de schapen komen erbij.

Aart Appel heeft jou gevraagd of jij hem helpt met het kiezen van het juiste schapenras en het herindelen van de oude kapschuur.

Voordat je aan de opdracht begint

De examiner vertelt je waar je het benodigde bestand kunt vinden.

Open het bestand start_schapenrassen_kb.htm.

start_schapenrassen_kb.htm is een website met informatie over schapenrassen.

- 7p 2 Bepaal het schapenras dat het beste voldoet.

Uitvoering van de opdracht

- Bereken met behulp van de website van onderstaande rassen per ras de gemiddelde opbrengst van een worp en de gemiddelde arbeidsbehoefte per 100 schapen per ras per maand.
Vul de tabel in.

ras	gemiddelde opbrengst per worp (€)	gemiddelde arbeidsbehoefte per 100 schapen per maand afgerond in hele uren
Hampshire Down		
Noordhollander		
Swifter		
Texelaar		
Zwartbles		

Met behulp van de tabel kun je aflezen welk schapenras het meest geschikt is voor Aart Appel.

- Welk ras voldoet het beste? Gebruik de gegevens die je gevonden hebt en geef een duidelijk schriftelijk advies.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als je klaar bent met de opdracht

Sluit de website.

Op de achterkant van de uitwerkbijlage zie je een plattegrond op schaal van de bestaande kapschuur. Deze kapschuur is aan drie zijden dicht. De open zijde is op het zuidoosten gericht. Hier zie je een foto van de schuur.



De schapen lammeren in ongeveer drie weken tijd allemaal af. Daarom moeten alle drachtige oaien in de schuur passen.

Voor de inrichting van een schapenschuur heb je drie hoktypen nodig.

- Aflammerhokken waar de schapen in kunnen aflammeren.
- Een speenlammerhok, waar de lammeren die niet bij de moederooi kunnen drinken kunstmatig gevoerd kunnen worden.
- Een groepshok dat met een hek in tweeën gedeeld kan worden. Op die manier is er voldoende ruimte voor de nog drachtige oaien en de oaien die al lammeren hebben.

Je kunt aan deze eisen voldoen als je 3 m² per ooi beschikbaar hebt bij het inrichten van de schuur (inclusief loopruimte en dergelijke). Als alle lammeren geboren zijn en het weer is goed, gaat de hele groep in een keer naar buiten het weiland in.

3p **3** Bereken het aantal oaien dat in de schuur past.

- Hoeveel oaien passen er in de schuur van de plattegrond tijdens de aflammerperiode? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

Laat de examinator je werk controleren.

6p 4 Teken de schapenschuur.

Omdat elke ooi maar enkele dagen in een aflammerhok hoeft te blijven, is er niet voor elke ooi een aflammerhok nodig. De verhouding is 1 op 3.

- Wat is het aantal aflammerhokken dat nodig is? Schrijf de berekening op.

.....

.....

Voor de inrichting van een schapenschuur heb je dus drie hoktypen nodig: aflammerhokken, een speenlammerhok en een groepshok. Een aflammerhok is 1 bij 2 meter. Alle hokken moeten minimaal 2 meter van de open kant afliggen om te voorkomen dat de schapen nat regenen of dat de pasgeboren lammeren op de tocht liggen. Er moeten looppaden overblijven om de hokken te kunnen bereiken. Een looppad is minimaal 1 meter breed.

- Teken in de plattegrond op de uitwerkbijlage op schaal het aantal aflammerhokken dat je hebt berekend, een speenlammerhok van 8 m² en in de ruimte die over is een groot groepshok. Vergeet de looppaden niet en zorg ervoor dat er zo weinig mogelijk ruimte verloren gaat!

Lever de uitwerkbijlage in bij de examinerator.

Onderdeel B voerbehoefte berekenen

tijdsduur 35 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

De grond van het biologische akkerbouwbedrijf van Aart Appel bestaat uit kleigrond. Naast aardappels, uien en suikerbieten heeft Aart Appel ook 10 ha grasland. 5 ha is 1-jarig grasland en 5 ha is 2-jarig grasland.

- 2p **5** Bereken de voerproductie.
Om te berekenen of Aart Appel voldoende zomer- en wintervoer heeft voor zijn schapen, moet je weten hoeveel ton droge stof (DS) een hectare grasland per jaar opbrengt.

tabel gemiddelde opbrengst grasland in tonnen DS per ha per jaar

leeftijd gras	opbrengst per grondsoort		
	zandgrond	kleigrond	lössgrond
1-jarig	6	8	7
2-jarig	8	10	9
3-jarig	8	9	9

- Hoeveel kg DS gras komt er per jaar gemiddeld van het land van Aart Appel? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

2p **6** Bereken de voerbehoefte van een ooi.

tabel voerbehoefte van ooiën per productieperiode per dag

productieperiode	duur in dagen	behoefte gras in kg DS/dag
dracht	145	1,8
zoog	95	3,0
gust	65	1,2
dekking	60	1,0

Een ooi doorloopt in een jaar alle vier de productieperiodes.

- Wat is de voerbehoefte aan gras in kg DS in een jaar voor één ooi? Schrijf de berekening op.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3p **7** Leg uit of Aart Appel genoeg voer op zijn bedrijf heeft om zijn schapen een jaar lang te voeren.
Gebruik voor de uitleg de gegevens uit de vorige opdrachten en leg je antwoord uit met een berekening.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

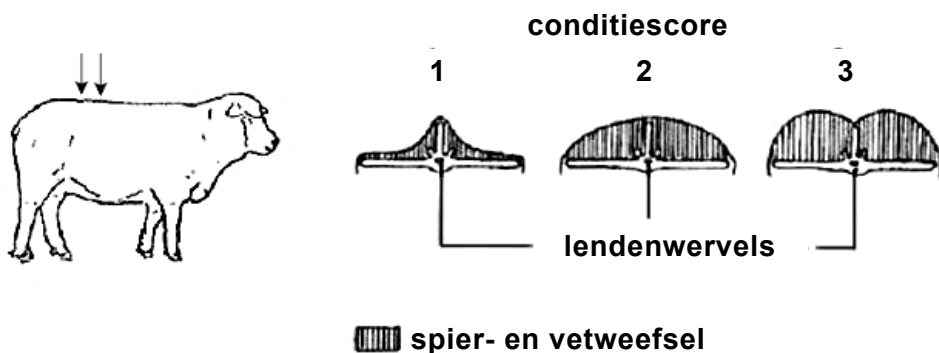
Onderdeel C schaap verzorgen

tijdsduur 80 minuten

Lees dit onderdeel eerst helemaal door.

Aart Appel wil eerst leren hoe hij een schaap moet verzorgen voordat hij ook daadwerkelijk schapen neemt. Hij gaat daarom op een basiscursus schapenhouderij. Hieronder staan een aantal modules uit de cursus die hij uit gaat voeren. Jij gaat deze modules nu ook doen.

- 3p 8 Bepaal de conditie van drie schapen.
*De examiner vertelt welke drie schapen je moet gaan bekijken.
De schapen hebben een oornummer en/of een koord met nummer om de nek.*
- Schrijf deze nummers in de volgorde van laag naar hoog in de tabel in de eerste kolom.
 - Schat aan de hand van de grootte van de schapen welk schaap het zwaarst is. Vul in kolom 2 in de tabel (rangorde gewicht) bij dit schaap 'zwaarst'. Bij het schaap dat het op één na zwaarst is vul je 'op één na zwaarst' in. Bij het lichtste schaap vul je 'lichtst' in.
 - Bepaal de conditie van de schapen aan de hand van de spier-/vetbedekking op de rug. Geef met behulp van onderstaande afbeelding aan wat de conditie is van elk schaap. Vul de conditie in de tabel in kolom 3 in.



kolom 1 nummer schaap	kolom 2 rangorde gewicht	kolom 3 conditiescore

- Leg uit welk schaap de beste conditie heeft.

.....

.....

.....

4p **9** Controleer de gezondheid van een schaap.
De examiner vertelt welk schaap je moet gaan controleren.
Let op je eigen veiligheid en die van het schaap.

- Schrijf het nummer van het schaap op.

nummer:

- Controleer de gezondheid van het schaap op de onderstaande punten en de punten op de volgende pagina.
 Vul de tabel helemaal in.

nr	controlepunten	wat heb ik gezien	g	m	s
1	neus			
2	oren (inwendig)			
3	vacht			
4	omgeving anus / vulva			
5	manier van lopen			
6	conditie klauwen			

g = gezondheid is goed, **m** = gezondheid is matig, **s** = gezondheid is slecht

nr	controlepunten	wat heb ik gezien	g	m	s
7	gedrag			
8	slijmvliezen			

g = gezondheid is goed, **m** = gezondheid is matig, **s** = gezondheid is slecht

- Heeft jouw schaap een goede, matige of slechte gezondheid? Kruis de juiste gemiddelde beoordeling aan en schrijf op waarom.

De gezondheid is goed, matig, slecht, want

.....
.....
.....

Voor de volgende opdracht heb je nodig:

- een schaap
- een meetlint
- een renet
- een duimbeschermer
- een (harde) borstel
- een pillenschietter
- krachtvoerbrokjes

8p **10** Bekap de klauwtjes van een schaap en dien een pil (krachtvoerbrokje) toe.
*De examiner geeft aan met wie je samen de klauwtjes gaat bekappen.
Let op je eigen veiligheid en die van het schaap.*

- Schrijf het nummer van het schaap op dat je gaat bekappen.

nummer:

- Bekap een voor- en achterpoot van het schaap.
- Dien het schaap een pil (krachtvoerbrokje) toe.

Laat de examiner je werk controleren.

Voor de volgende opdracht heb je nodig:

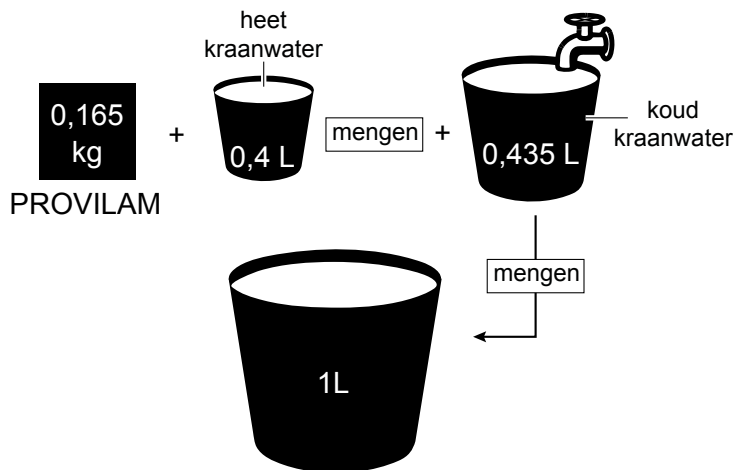
- melkpoeder
- een weegschaal
- een emmer
- een maatbeker
- een garde
- een lege fles
- een trechter

- 6p 11 Maak kunstmelk aan.
Hier staat een gedeelte van het etiket van kunstmelk.

opfokperiode	biest of kunstmelk per voerbeurt	aantal voerbeurten per dag	opmerkingen
dag 1	(kunst)biest		
dag 2 t/m 4	125 ml	4	vanaf de 2e dag beginnen met kunstmelk
dag 5 en 6	175 ml	4	
week 2	250 ml	4	
week 3	350 ml	3	
week 4	500 ml	2	
week 5	600 ml	2	
week 6	500 ml	2	
week 7	500 ml	1	

- Gebruiksaanwijzing: water : poederverhouding = 5 : 1

165 g PROVILAM → 1 L



- De lammeren hebben vanaf de eerste dag goed hooi en fris water nodig.
- Zorg bij verhoging van de melkgift voor geleidelijke overgangen.

Je moet voor een lam van 27 dagen voor één voerbeurt kunstmelk aanmaken volgens de informatie op het etiket.

- Bereken de benodigde hoeveelheden heet en koud kraanwater en poeder. Schrijf deze hoeveelheden op.

.....

.....

.....

.....

.....

- Maak de kunstmelk aan en doe de melk in een lege fles.

Laat de examiner je werk controleren.

- 2p **12** Beoordeel je eigen werk.
Beoordeel jezelf. Gebruik een van de volgende cijfers voor de beoordeling:
2 = goed
1 = gedeeltelijk goed
0 = fout
Geef een toelichting bij je beoordeling waarin duidelijk wordt waarom je jezelf die beoordeling geeft.

beoordelingspunt	beoordeling	toelichting bij de beoordeling
voorpoot juist bekapt		
pillenschietter juist gebruikt		
veilig gewerkt met het schaap		
kunstmelk juist aangemaakt		

- 19p **13** Maak de minitoets bij opdracht 13.